

Jaarverslag 2020

Jaarverslag 2020

Stichting Faunabeheereenheid (FBE) Drenthe
Postbus 1017
8001 BA Zwolle

info@fbedrenthe.nl
www.fbedrenthe.nl

KvK 04071188
IBAN NL23 RABO 0363 9729 35

22 april 2021

Foto's omslag: Albert Kerssies

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 Inleiding	5
1.1 De Stichting Faunabeheereenheid Drenthe (FBE)	5
1.2 Wettelijke en beleidsmatige kaders	5
2 Organisatie	7
2.1 Bestuur FBE Drenthe	7
2.2 Wildbeheereenheden	7
3 Verslag van het bestuur	8
3.1 Onderwerpen vergaderingen	8
3.2 Bestuur- en organisatieontwikkeling	9
3.3 Faunabeheerplan Ree	9
3.4 Faunabeheerplan landelijk vrijgestelde soorten	10
3.5 Faunabeheerplan wildsoorten	11
3.6 Registratie Aanwijzing art. 67 FF-wet, schadebestrijding Nijlganzen	11
3.7 Registratie Opdracht handhaving 0-stand grote hoefdieren	11
3.8 Uitvoering valwildregeling Drenthe	11
3.9 Communicatie	12
3.10 Financieel jaarverslag	12
4 Besluit	13
Bijlagen	14
Bijlage 1 Tellingen	14
Bijlage 2 Afschotgegevens	17
Bijlage 3 Registratie dood gevonden dieren	19
Bijlage 4 Samenvatting financieel jaarverslag 2020	20
Bijlage 5 Bronnen	22

Voorwoord

Namens het bestuur van de FBE bied ik u hierbij graag het verslag aan over het faunabeheer in 2020. Het was een bewogen jaar. En dat ondanks dat we niet veel mochten bewegen. Ons leven werd in dit verslagjaar immers vooral gedomineerd door Corona. Gelukkig kon het beheer van onze fauna in grote lijnen doorgaan, al moest het soms op een andere manier. Een woord van waardering gaat daarom in eerste instantie uit naar alle mensen in het veld die onder deze omstandigheden toch de zorg en het beheer voor onze fauna hebben weten te realiseren. Onze valwildvrijwilligers hebben zich ondanks alle beperkingen ingezet om mens en dier te helpen en het beheer heeft plaatsgevonden.

Voor eenieder en ook voor een volwaardig faunabeheer is het echter zaak dat ons leven minder onder invloed van het virus komt te staan. Zo hebben we bijvoorbeeld het afgelopen verslagjaar in het voorjaar niet kunnen tellen. Voor het beheer van reeën in onze provincie is dat niet onmiddellijk een probleem. Van deze soort hebben we een goed beeld van de stand. En omdat we het beheer niet drastisch wijzigen, mogen we ervan uitgaan dat die stand stabiel blijft. Lastiger is het voor de opbouw van de gegevens voor andere soorten. Daarvoor worden pas sinds de invoering van de nieuwe Wet Natuurbescherming in 2017 tellingen gedaan en voor deze soorten is het nog niet mogelijk een trend vast te stellen. Laat staan daar conclusies aan te verbinden. Dat wringt vooral daar waar we een teruggang van de soort zien en discussies gevoerd moeten worden. De basis van zorgvuldig faunabeheer en een goede politieke discussie daarover ligt immers in de betrouwbaarheid van deze cijfers die door vele vrijwilligers worden verzameld.

Naast het beheer van onze fauna is het ook voor de wijze waarop we dat vormgeven van belang dat we weer bijeen mogen komen. We hebben het afgelopen jaar mogen ontdekken hoe het is om alles met elkaar digitaal te doen. De ervaring leert dat - naast een aantal praktische voordelen - dit zijn beperkingen kent. Zo hebben we als bestuur het afgelopen jaar geen fysieke bijeenkomsten kunnen houden met elkaar en met (vertegenwoordigers van) onze WBE's en valwildvrijwilligers. Ook het instellen van de geschillen adviescommissie heeft digitaal plaatsgevonden. Het digitaal overleggen gaat meestal goed maar leidt soms ook tot onduidelijkheid. Daarom hoop ik dat we in 2021 weer meer onderling contact kunnen hebben, want we hebben elkaar hard nodig.

Ondanks alle beperkingen is dit jaar winst geboekt in de samenwerking met de provincie, door telkens met elkaar het gesprek aan te gaan. Daar komt bij dat in dit verslagjaar ook het rapport van de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade over de FBE's in Nederland is verschenen. De voorstellen die daarin staan kunnen de samenwerking tussen FBE's onderling en die met provincies verder versterken. Ik hoop dat het rapport wordt omarmd. Dit alles komt ook op een mooi moment. De provincie is immers bezig met de actualisatie van het Flora- en faunabeleidsplan en de Natuurvisie. Ook het nieuwe beleid moet in de praktijk goed uitvoerbaar zijn. Het is daarom noodzakelijk ervaringen uit de praktijk van het faunabeheer in de ontwikkeling van nieuw beleid mee te nemen. Een goede uitwisseling van ervaringen tussen FBE en provincie is daarom onmisbaar.

We zijn het afgelopen jaar ondanks alle beperkingen in staat gebleken het beheer in de benen te houden. Dat is dankzij de inzet van velen die dat met hart en ziel doen. Die inzet en de motivatie daartoe moet blijven. Erover discussiëren of nieuw beleid formuleren is immers zinloos zonder de inzet van de mensen in het veld. Ik hoop dat de politiek daarmee rekening wil houden in de discussies die gaan komen.

Ik dank eenieder voor alles wat het afgelopen jaar ondanks alle beperkingen is gedaan. Hopelijk kunnen we elkaar komen jaar weer echt ontmoeten. Dat zal de samenwerking en het faunabeheer goed doen!

Namens het FBE bestuur,

Piet van Dijk

Voorzitter Stichting Faunabeheereenheid Drenthe

1 Inleiding

1.1 De Stichting Faunabeheereenheid Drenthe (FBE)

Dit jaarverslag geeft een impressie van de belangrijkste activiteiten van de Stichting Faunabeheereenheid Drenthe (FBE) over het jaar 2020. De FBE is een samenwerkingsverband van vertegenwoordigers van organisaties op het gebied van natuurbeheer, landbouw, particulier grondeigendom, jacht en milieubescherpende organisaties. De FBE heeft als doelstelling het op basis van een door de Provincie goedgekeurd Faunabeheerplan op planmatige wijze uitvoering geven jacht het beheer van het beheer van inheemse beschermde diersoorten ter voorkóming van belangrijke schade aan landbouwgewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren, flora en/of fauna of andere maatschappelijke belangen, zoals aanrijdingen.

Wat doet een faunabeheereenheid?

Een Faunabeheereenheid heeft haar wettelijke bestaansrecht in Artikel 3.12 van de Wet natuurbescherming: *“Er zijn faunabeheereenheden die voor hun werkgebied (provincie) een faunabeheerplan vaststellen. Het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht geschieden overeenkomstig het faunabeheerplan”*. Een faunabeheereenheid bestaat uit jachthouders en maatschappelijke organisaties voor een duurzaam beheer van in het wild levende dieren. Het bestuur van een FBE bestaat uit de deelnemende partijen.

In de Wet Natuurbescherming zijn de regels voor het faunabeheer vastgelegd, waaronder ook de jacht valt. Het Ministerie van LNV stelt landelijke regels vast voor de uitvoering van het faunabeheer. Schadebestrijding is daar een belangrijk onderdeel van. Provinciale staten en Gedeputeerde staten stellen regels op waaraan de uitvoering van het faunabeheer dient te voldoen.

Een faunabeheereenheid stelt in overleg met betrokken partijen één of meer faunabeheerplannen op voor het beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende soorten en jacht en leggen deze voor aan Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie ter goedkeuring.

Op basis van een faunabeheerplan stellen Provinciale staten en Gedeputeerde staten verordeningen, ontheffingen, vrijstellingen, en vergunningen op voor de uitvoering van het faunabeheer. Deze regelgeving is gebonden aan de Wet Natuurbescherming, en aan de landelijke regels die door het Ministerie van Economische Zaken zijn vastgesteld.

Een faunabeheereenheid coördineert vervolgens de uitvoering van het faunabeheerplan. De uitvoering van het faunabeheer gebeurt door daartoe gemachtigde organisaties zoals jachthouders, grondeigenaren, grondgebruikers, en terreinbeheerders. Een jachthouder met een jachtakte is wettelijk verplicht lid te zijn van een wildbeheereenheid. Ook grondeigenaren of -gebruikers kunnen zich hierbij aansluiten. Faunabeheereenheden werken samen met de wildbeheereenheden in hun provincie. De uitvoerders van het faunabeheer worden daarnaast ondersteund door belangenorganisaties, zoals KNJV, NOJG, en VHR. Een FBE verzamelt gegevens over de uitvoer van het faunabeheer en rapporteert deze in een jaarverslag.

De toegevoegde waarde van een FBE is om alle maatschappelijke belangen zorgvuldig af te wegen en van daaruit tot door deze partijen gedragen besluiten en faunabeheerplannen te komen. Een FBE is er dan ook verantwoordelijk voor om de achterban van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties van informatie te voorzien. Op deze wijze wordt maatschappelijk draagvlak gecreëerd voor het faunabeheer.

1.2 Wettelijke en beleidsmatige kaders

1.2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) gaat ervan uit dat alle inheemse dieren in principe beschermd zijn. Vijf wildsoorten mogen gedurende een landelijk vastgestelde periode bejaagd worden, het jachtseizoen. Daarnaast is in de Wnb landelijk bepaald dat zes diersoorten (waarvan 2 soorten ook onder de wildsoorten vallen) dermate veel schade veroorzaken dat zij op de Landelijke Vrijstellingslijst staan. Voor al deze soorten geldt dat deze niet in hun voortbestaan worden bedreigd. Voor zowel de jacht op wild als het bestrijden van soorten die landelijk zijn vrijgesteld, dient wel een provinciaal Faunabeheerplan te worden gemaakt door de FBE. Dit Faunabeheerplan moet door de provincie goedgekeurd worden.

Voor het bestrijden of beheer van andere schadeveroorzakende diersoorten kan een provincie kiezen tussen een drietal instrumenten: ofwel een vrijstelling, een ontheffing of in uitzonderlijke gevallen het verstrekken van een opdracht. Drenthe heeft niet gekozen voor vrijstellingen. Ontheffingen voor een diersoort kunnen alleen

worden afgegeven indien zij gebaseerd zijn op een door de provincie aan het provinciale beleid getoetst Faunabeheerplan. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het beheer van reeën in Drenthe. Met een opdracht kan zonder toestemming van de eigenaar grond betreden worden voor beheer. Voor een opdracht is geen faunabeheerplan nodig. Een opdracht kan bijvoorbeeld worden gegeven voor het beheer van exoten en verwilderde soorten.

Naast de gestelde kaders van Wet natuurbescherming werkt de FBE Drenthe ook binnen de kaders die door de provincie zijn gesteld. Het betreft de Provinciale Omgevingsverordening, de Beleidsregels Wet natuurbescherming Drenthe en het Flora- en faunabeleidsplan.

1.2.2 Provinciale Omgevingsverordening

In de Provinciale omgevingsverordening zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot de samenstelling van het bestuur van de FBE, zijn aanvullende eisen gesteld waar het Faunabeheerplan aan moet voldoen en zijn voorwaarden gesteld waar een wildbeheereenheid aan moet voldoen.

In art. 4.14 van de POV is aangegeven waar het jaarlijks verslag van de FBE Drenthe aan moet voldoen, namelijk:

- Het moet cijfermatige rapportages over de uitvoering van de opdrachten, ontheffingen, vrijstellingen en de uitvoering van de jacht bevatten, op basis van art. 3.4 Wet natuurbescherming, waarin opgenomen de aantallen gedode dieren naar diersoort en naar WBE;
- Het moet trendtelcijfers voor iedere in het faunabeheerplan beschreven diersoort bevatten;
- Het moet rapportages van de toepassing van preventieve en alternatieve middelen ten aanzien van het voorkomen van schade bevatten.

1.2.3 Beleidsregels Wet natuurbescherming Provincie Drenthe

In hoofdstuk 3 van de Beleidsregels Wet natuurbescherming worden nadere regels gesteld aan:

- De eisen waar het faunabeheerplan aan moet voldoen;
- Het sluiten van de jacht bij bijzondere omstandigheden;
- Het beheer van reeën met als doel aanrijdingen te voorkomen

1.2.4 Flora- en faunabeleidsplan 2014

In het door Provinciale Staten vastgestelde Flora- en faunabeleidsplan 2014 heeft de provincie Drenthe aan de hand van concrete doelen voor soortenbescherming (planten en dieren) haar beleid bepaald met betrekking tot bescherming, beheer en benutting. Het Flora- en faunabeleidsplan 2014 (onderdeel fauna) vormt de basis voor de faunabeheerplannen.

2 Organisatie

2.1 Bestuur FBE Drenthe

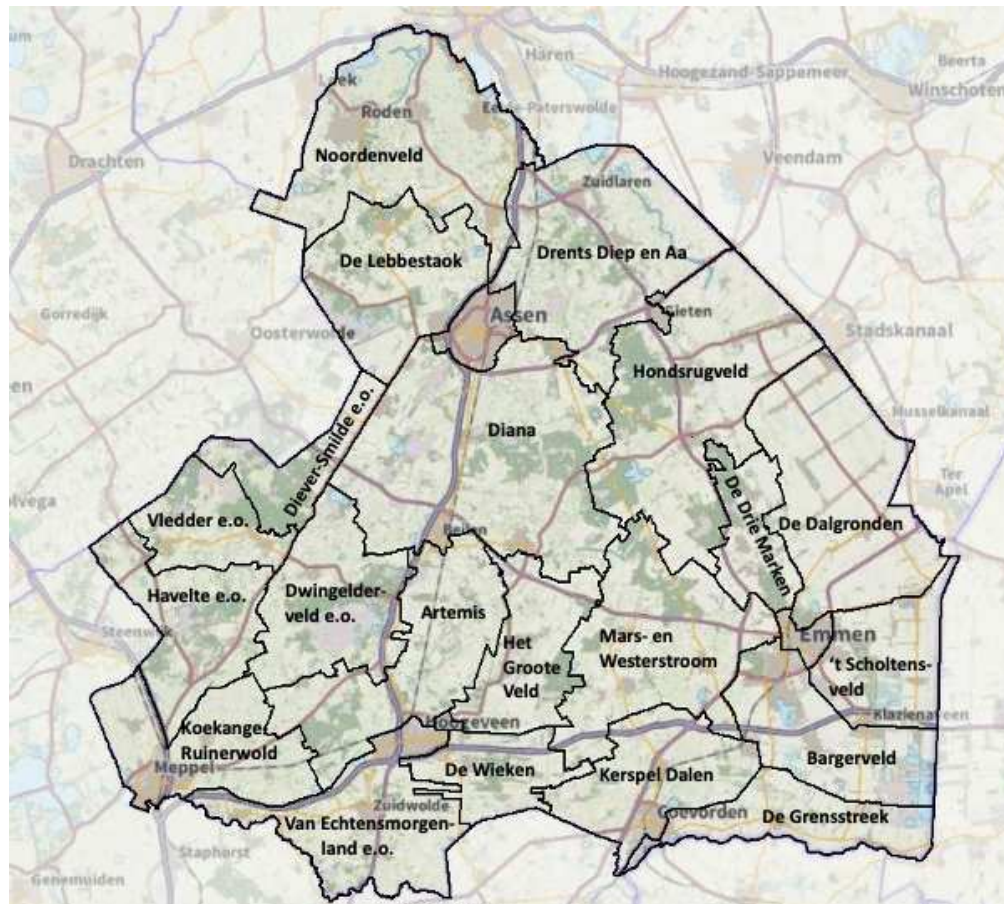
De FBE Drenthe bestuur bestaat uit zes leden en een onafhankelijke voorzitter.

Samenstelling van het FBE bestuur in 2020.

Naam	Rol	Op voordracht van
Dhr. P. van Dijk	voorzitter	(onafhankelijk voorzitter)
Mevr. J.P.M. van Wijk	vice voorzitter	Staatsbosbeheer
Dhr. A. Kerssies	penningmeester	Natuurmonumenten & Drents Landschap
Dhr. C.M.B. Wichers (tot 16 december) Dhr. H.N. Siegers (vanaf 16 december)	bestuurslid	Vereniging Het Ree, Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer, Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging
Dhr. G. van den Berg (tot 16 december) Mevr. E.A. van Oven (vanaf 16 december)	bestuurslid	Natuur- en Milieufederatie Drenthe
Dhr. J. Bloemerts	bestuurslid	Land- en Tuinbouworganisatie Noord
Dhr. J. Ubels	bestuurslid	Vereniging Drentse Boermarken en Drents Particulier Grondbezit

2.2 Wildbeheereenheden

De 21 wildbeheereenheden in Drenthe geven uitvoering aan de Faunabeheerplannen Ree, Landelijk vrijgestelde soorten en Wildsoorten. Daarnaast tellen zij ieder jaar de soorten in hun gebied, zodat trends kunnen worden vastgesteld en registreren ze dood gevonden dieren. Ook geven zij via een aantal vrijwilligers invulling aan de valwildregeling.

Kaart begrenzing wildbeheereenheden Drenthe 2020.

3 Verslag van het bestuur

3.1 Onderwerpen vergaderingen

In het verslagjaar hebben tien bestuursvergaderingen plaatsgevonden, het grootste deel hiervan digitaal. Hierin is niet alleen aandacht besteed aan de uitvoering van de lopende faunabeheerplannen maar ook aan de volgende onderwerpen.

3.1.1 Rol en taken FBE

In 2020 is de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade gekomen met een advies over de FBE's, waarin het gaat over rol en taken van faunabeheereenheden en mogelijkheden tot onderlinge samenwerking en samenwerking met en tussen de provincies. Een aantal faunabeheereenheden heeft inmiddels met hun provincie een overeenkomst opgesteld met daarin de afstemming van rollen en taken. De FBE Drenthe heeft met de provincie afgesproken om in 2021 in een gezamenlijk traject de rol- en taakverdeling vast te leggen. Het FBE bestuur heeft naar aanleiding van beide gebeurtenissen een start gemaakt met het bepalen van haar eigen rol en taken. De resultaten hiervan zullen als basis dienen voor komende gesprekken met de provincie.

3.1.2 Doelstanden reeën

In het begin van 2020 is regelmatig gesproken over het gebruik van doelstanden in het reeënbeheer. Het bestuur vindt dit tegenstrijdig met het doel van het beheer, namelijk het verlagen van het aantal aanrijdingen met reeën. Ook is gebleken dat de berekende doelstand in sommige wildbeheereenheden niet overeenkomt met de werkelijke situatie. Dit komt onder andere door veranderingen in het terrein, die nog niet op kaarten zijn opgenomen, of doordat er veel verstoring plaatsvindt. Het gevolg hiervan is dat de doelstand in enkele gevallen hoger is dan de getelde voorjaarsstand. Het berekende afschot is hierdoor erg laag. Dit kan ertoe leiden dat er niet voldoende afschot is om het aantal aanrijdingen te verminderen. De FBE is hierover in gesprek geweest met de provincie. Gezamenlijk is besloten om de huidige methode voor bepaling van de doelstanden gedurende dit beheerplan aan te houden. Wildbeheereenheden waarbij dit tot problemen leidt kunnen gemotiveerd afwijken volgens de voorschriften in de ontheffing. De FBE heeft geconstateerd dat dit in de praktijk werkbaar is. In de aanloop naar het volgende beheerplan en in de gesprekken over actualisatie van het faunabeleid zal de FBE dit opnieuw aan de orde stellen.

3.1.3 Predatiebeheer ter bescherming van weidevogels

De FBE heeft zich in 2020 aangesloten bij het Ermberaad om een faunabeheerplan predatoren op te stellen ter bescherming van weidevogels in de aangewezen weidevogelgebieden. Het opstellen van dit Predatieplan zal gebeuren, nadat op basis van een stappenplan (protocol) per gebied een Gebiedsplan is opgesteld, waarin is bepaald welke maatregelen genomen moeten worden (zowel wat betreft biotoop, bescherming, preventie als beheer van predatoren) en indien geschikte monitoringsgegevens beschikbaar zijn.

3.1.4 Ganzen

De FBE heeft geconstateerd dat de hoogte van uitbetaalde schade veroorzaakt door ganzen gestaag toeneemt en dat er nieuwe schadelocaties bij komen. De grauwe gans veroorzaakt de meeste schade, gevolgd door kolgans en brandgans.

Ook blijkt uit tellingen dat de populatie overzomerende grauwe ganzen het afgelopen jaar is toegenomen. Het FBE bestuur heeft hierover meerdere malen gesproken en is tot de conclusie gekomen dat het wenselijk zou zijn om een faunabeheerplan ganzen op te gaan stellen om steeds hogere schades in de toekomst te voorkomen.

3.1.5 Konijn en haas op de rode lijst

Het plaatsen van konijn en haas op de rode lijst heeft ook in het FBE bestuur tot discussie geleid. Binnen de FBE is gesignaleerd dat het konijn achteruit lijkt te gaan. Dit was al aangekaart, voordat beide soorten op de rode lijst werden geplaatst.

Er zijn pas sinds 2017 gegevens over aantallen van beide soorten en hieruit zijn nog geen conclusies te trekken. De FBE hecht belang aan goede telprotocollen en wacht daarom het initiatief af van de KNJV en de Zoogdiervereniging om gezamenlijk een goed telprotocol op te stellen.

Het al dan niet nemen van maatregelen om de populaties van beide soorten weer te laten groeien is een beleidsmatige keuze die bij het ministerie ligt. De FBE ziet het als haar verantwoordelijkheid om eventuele trends te signaleren en betrokken instanties hierover te informeren.

3.1.6 Nulstand grof wild

Het handhaven van de nulstand van grof wild is regelmatig onderwerp van gesprek geweest in het FBE bestuur. Dit mede door de aanwezigheid van een edelhert en een rotte wilde zwijnen en de aandacht in de media hiervoor. De FBE heeft er bij de provincie op aangedrongen dat jagers bereid zijn om te helpen met het handhaven van de nulstand voor wilde zwijnen. Zij kennen hun gebieden goed en kunnen een locatie waarschijnlijk sneller bereiken na een melding dan de aangewezen personen in de opdracht.

3.2 Bestuur- en organisatieontwikkeling

In 2020 heeft het bestuur geen dagen besteed aan bestuur- en organisatie ontwikkeling. Door Corona was het niet mogelijk om hiervoor bij elkaar te komen. Wel is, zoals hierboven gemeld al veel gesproken over de rol en taken van de FBE. Hier zal de FBE in 2021 gezamenlijk met de provincie mee verder gaan.

In 2021 is het hopelijk weer mogelijk om twee keer een gezamenlijke dag te organiseren over een bepaald thema.

3.3 Faunabeheerplan Ree

GS heeft hierop op 19 december 2019 het Faunabeheerplan Ree goedgekeurd, een ontheffing verleend en de werkplannen van de Wildbeheereenheden goedgekeurd. Het Faunabeheerplan Ree loopt t/m 31 december 2023. Dit beheerplan biedt ruimte aan ontwikkeling van de populatie reeën waar dat kan en beheer waar dat nodig is in het kader van verkeersveiligheid. In 2020 heeft het eerste jaar beheer volgens dit faunabeheerplan plaatsgevonden. De Wildbeheereenheden hebben in 2019 ieder een werkplan voor de looptijd (4 jaar) van het faunabeheerplan opgesteld. Dit is gebeurd in overleg met de FBE en in lijn met het faunabeheerplan. Het werkplan is kader stellend voor de jaarlijkse afschotaanvragen.

In 2020 is het beheer uitgevoerd volgens de werkplannen van de wildbeheereenheden. De FBE toetst in een jaarlijkse evaluatie waar het beheer eventueel moet worden bijgesteld. De eerste evaluatie zal in 2021 plaatsvinden, na het eerste beheerjaar. Tijdens deze evaluatie wordt samen met de wildbeheereenheden bekeken of het afschot is gehaald, wat het effect is op het aantal aanrijdingen binnen de WBE en of het beheer nog aangepast moet worden. Door deze systematiek is de verantwoordelijkheid meer komen te liggen bij de wildbeheereenheden. De wildbeheereenheden voeren immers uit en zij zijn de oren en ogen in het veld. Zij hebben de kennis van de lokale situatie en krijgen op deze wijze meer ruimte voor maatwerk en het vormgeven van het eigen beheer. Van belang daarvoor is dat de verantwoordelijkheid voor het voorkomen van verkeersslachtoffers daarmee beter kan worden ingevuld.

Het totaal aantal aanrijdingen was in 2020 rond 876. Dat is veel hoger dan de streefwaarde van 600 (6% van de populatie). Dit wordt deels veroorzaakt doordat nu ook gegevens van Rijkswaterstaat en provincie worden meegenomen. Extra verstoring door de toegenomen recreatie in natuurgebieden (als gevolg van Corona) kan hier ook aan bijgedragen hebben. De FBE wil bespreken hoe dit aantal verder teruggebracht kan worden. In totaal zijn in 2020 1906 reeën geschoten (bijlage 2). Dit is minder dan in voorgaande jaren. Het toegekende afschot was in 2020 2.837 stuks. Dat aantal is dus bij lange na niet gehaald, ondanks dat de FBE de wildbeheereenheden in het jaar een aantal maal op de hoogte heeft gebracht van het tot dan toe behaalde afschot. Ook hier heeft Corona waarschijnlijk een rol gespeeld. Jagers geven aan dat door meer verstoring de reeën zich minder laten zien. Hopelijk trekt dit snel weer bij en kan het beheer komend jaar ervoor zorgen dat het aantal aanrijdingen daalt.

Voor de afschotaanvragen voor 2021 heeft de FBE alle benodigde gegevens (afschotgegevens, valwildpercentage en voorjaarsstand) verzameld en in tabellen aan de wildbeheereenheden voorgelegd. Op basis van deze gegevens en de voorwaarden in de ontheffing zijn de kaders voor de afschotaanvragen bepaald. De wildbeheereenheden hebben hun gewenste afschot binnen deze kaders ingevuld en gemotiveerd. Met wildbeheereenheden die een hoger afschot wilden dan toegestaan, is een gesprek gevoerd. Uiteindelijk is voor één wildbeheereenheid bij de provincie een verzoek ingediend om van het berekende afschot gemotiveerd te kunnen afwijken. De provincie heeft dit goedgekeurd.

3.3.1 Preventieve maatregelen

In het faunabeheerplan ree heeft de FBE opgenomen dat ook gewerkt gaat worden aan een preventieplan. Dit plan heeft als doel te bezien op welke wijze we kunnen komen tot het verminderen van aanrijdingen door middel van preventieve maatregelen en welke partijen daarvoor aan de lat staan. In dit onderzoek staan locaties met veel aanrijdingen, de zogenaamde hotspots centraal. Het betreft maatregelen zoals het verlagen van de maximum snelheid, het anders inrichten van bermen, het plaatsen van wildspiegels etc. In 2020 is gestart met een onderzoek naar ervaringen van wildbeheereenheden met betrekking tot preventieve maatregelen en samenwerking met wegbeheerders en terreineigenaren. Hiervoor is de informatie uit de werkplannen gebruikt. Voor drie locaties waar veel aanrijdingen plaatsvinden, zal de situatie nader worden bekeken en beschreven. Dit gebeurt aan de hand van het landschap, de terreininrichting, het weggebruik, etc. Op basis van deze informatie zal met de leidraad: "Verminderen aanrijdingen met reeën" worden bepaald welke maatregel het beste is. Ook zullen belanghebbende partijen voor deze locaties in beeld gebracht worden. Op basis van de resultaten zal de FBE in 2021 een advies uitbrengen over het uitvoeren van preventieve maatregelen Drenthe breed. Dit zal aan de provincie worden voorgelegd.

3.3.2 Werkgroep Reeadvies

De Werkgroep Reeadvies bestaat uit vertegenwoordigers namens jagers en natuurorganisaties en adviseert het FBE bestuur over het beheer van reeën. Door Corona is de Werkgroep Reeadvies dit jaar niet fysiek bijeengekomen. De werkgroep heeft wel een keer online vergaderd over de door de wildbeheereenheden ingediende afschotaanvragen. Dit heeft geleid tot een advies aan het FBE bestuur. In 2021 zal de Werkgroep Reeadvies weer een grotere rol krijgen, namelijk bij de evaluatie van het eerste jaar van het reeënbeheer volgens het faunabeheerplan.

3.3.3 Geschillen adviescommissie

In 2020 is een Geschillenadviescommissie (hierna GAC) ingesteld. Dit in navolging van voorschrift 2.12 uit de Ontheffing Ree. De GAC beoordeelt via hoor- en wederhoor de te treffen maatregelen op grond van geconstateerde en aan de FBE gemelde overtredingen van de Ontheffing Ree. De GAC brengt hierover een schriftelijk advies uit aan het bestuur van de FBE Drenthe. Dergelijke adviezen kunnen voor het bestuur van de FBE reden zijn tot intrekking voor kortere of langere perioden van uit de ontheffing Ree voortgekomen machtiging/toestemming voor jachtaktehouders, jachtvelden en/of wildbeheereenheden. De geschillen adviescommissie bestaat uit drie leden. Zij hebben in 2020 een kennismakingsoverleg gevoerd. De FBE heeft voor de geschillenadviescommissie een werkwijzer opgesteld, volgens welke zij komende jaren zullen werken.

3.3.4 Voorjaarstelling

Helaas heeft de voorjaarstelling door Corona niet kunnen plaatsvinden. Gegevens over de reeënstand ontbreken daardoor. Bij de berekeningen van het afschot is daarom gebruik gemaakt van het driejarige gemiddelde 2017 t/m 2019 voor de voorjaarsstand van 2020. In 2021 zal de voorjaarstelling in aangepaste vorm wel doorgaan, zodat weer actuele gegevens beschikbaar komen.

3.4 Faunabeheerplan landelijk vrijgestelde soorten

Op 1 mei 2020 is het nieuwe faunabeheerplan voor landelijk vrijgestelde soorten ingegaan. Het loopt t/m 31 augustus 2024. Voor de uitvoering van het FBP Landelijk Vrijgestelden Soorten (LVS) is de rol van de FBE beperkt. Het gaat om soorten die, vanwege hun landelijk vastgestelde schadelijkheid, door de minister op de landelijke vrijstellingslijst zijn geplaatst. De activiteiten voor de FBE beperken zich tot het bijhouden en verwerken van data uit het Faunaregistratiesysteem. De FBE heeft afgelopen jaar ieder kwartaal de wildbeheereenheden eraan herinnerd om afschotgegevens van deze soorten in te voeren. Omdat gezamenlijke bijeenkomsten niet mogelijk waren, heeft communicatie naar de wildbeheereenheden vooral via berichtgeving via het faunaregistratiesysteem plaatsgevonden. Afschotgegevens zijn opgenomen in bijlage 2.

3.4.1 Tellingen

De voorjaarstelling faunasoorten is niet doorgegaan in verband met de beperkingen door Corona.

In 2020 heeft wel een telling van belopen vossenburchten plaatsgevonden (bijlage 1). De wildbeheereenheden hebben deze tellingen uitgevoerd binnen hun beheergebied. Terreinen van natuurorganisaties zijn hierbij niet meegenomen. Deze organisaties vinden het niet wenselijk dat binnen hun gebieden vossenburchten geteld worden. Alleen in gebieden van natuurorganisaties rondom de aangewezen weidevogelgebieden, worden vossenburchten geteld.

De telling van belopen vossenburchten vindt eens in de twee jaar plaats. In totaal is het aantal getelde vossenburchten met ongeveer 100 afgenomen. Het is niet duidelijk of er daadwerkelijk minder burchten zijn of dat dit jaar minder geteld is. Bij een deel van de wildbeheereenheden is het aantal juist toegenomen ten opzichte van 2018.

Ook de telling van ganzen, die jaarlijks in de zomer plaatsvindt, is doorgegaan. Naast de landelijk vrijgestelde soort, de Canadese gans, zijn de exoot nijlgans en alle andere overzomerende ganzen in deze telling meegenomen (bijlage 1). Het aantal overzomerende grauwe ganzen was 10.656. Dit is ongeveer evenveel als in 2017. In 2018 was het aantal hoger, in 2019 lager. Vanaf 2017 is er dus geen duidelijke trend.

Het aantal kolganzen (108) en brandganzen (250) is laag in de zomer. De Canadese gans vertoont door de jaren heen een toename, het aantal in 2020 was 1750. Van de nijlgans is afgelopen jaar het hoogste aantal (4183) geteld sinds 2017, ondanks dat het aantal stuks afschot voor deze soort niet lager was dan voorgaande jaren. Voor verwilderde boerenganzen schommelt het aantal, in 2020 was het aantal (599) vergelijkbaar met het aantal in 2017.

Het afschot van landelijk vrijgestelde soorten is wat betreft aantallen vergelijkbaar met voorgaande jaren (bijlage 2).

3.5 Faunabeheerplan wildsoorten

Het huidige faunabeheerplan wildsoorten loopt van 1 mei 2017 t/m 30 april 2023. Hiervoor geldt hetzelfde als voor het FBP landelijk vrijgestelde soorten, namelijk dat de rol van de FBE beperkt is. De FBE heeft zich vooral gericht op een goede registratie van afschotgegevens. Voor wildsoorten hebben dit jaar geen tellingen plaats gevonden.

Het afschot van alle wildsoorten is dit jaar beduidend lager dan voorgaande jaren. Ook hierbij zou Corona een rol gespeeld kunnen hebben.

Zie voor afschotgegevens bijlage 2. Tellingen van voorgaande jaren zijn opgenomen in bijlage 1.

3.6 Registratie Aanwijzing art. 67 FF-wet, schadebestrijding Nijlganzen

Als licentiehouders van het Fauna Registratie Systeem (FRS) faciliteert de FBE Drenthe het registreren van afschot van Nijlganzen o.g.v. de Aanwijzing art. 67 FF-wet. Deze aanwijzing liep tot 1 oktober 2020 en is door de provincie met een jaar verlengd tot 1 oktober 2021. Afschot van nijlganzen is geregistreerd en de soort is geteld samen met de andere overzomerende ganzen (zie bijlagen 1 en 2).

3.7 Registratie Opdracht handhaving 0-stand grote hoefdieren

Als licentiehouders van het FRS faciliteert de FBE Drenthe het registreren van afschot van grote hoefdieren (wild zwijn, damhert en edelhert) op grond van de Opdracht Wnb 3.18. Een beperkt aantal in de opdracht aangewezen personen mogen gebruik maken van deze opdracht.

3.8 Uitvoering valwildregeling Drenthe

Op grond van de Opdracht Wnb art. 3.18 (9/VTH2019/000588 d.d. 28-02-2019) heeft de FBE in 2019 de coördinatie, afhandeling en registratie van aanrijdingen met reeën ter hand genomen, de zogenaamde Valwildregeling Drenthe. Een team van ca. 45 valwildvrijwilligers zorgt voor de uitvoering. Meldingen van aangereden reeën komen binnen via het valwildnummer: 06-192 40 555. In 2020 heeft de valwildregeling voor het eerst een vol jaar gedraaid. Er zijn door de valwildvrijwilligers meer dan 500 meldingen afgehandeld. Daarnaast zijn gegevens van Rijkswaterstaat en de provincie verzameld over aanrijdingen op de Rijks- en provinciale wegen.

De valwildregeling loopt goed. Het werk van de valwildvrijwilligers wordt door betrokkenen zeer gewaardeerd. Bijkomend voordeel van deze regeling is een betere registratie van aanrijdingen met reeën, zodat een beter beeld gekregen wordt van het aantal aanrijdingen en de locaties waar dit gebeurt. Steeds meer aanrijdingen

worden ook daadwerkelijk door een valwildvrijwilliger geregistreerd en zijn daarmee gevalideerd. Af en toe wordt nog een aanrijding gemeld door een andere jager. Daarom blijft het van belang om te communiceren dat het registreren van aangereden reeën door een valwildvrijwilliger moet gebeuren.

In 2020 is de werkwijzer voor de uitvoering van de valwildregeling geëvalueerd. Het bleek dat in de praktijk sommige dingen anders gaan dan in de werkwijzer staat. Ook ontbrak in de werkwijzer nog relevante informatie uit de opdracht en over sommige voorwaarden uit de opdracht bestond onduidelijkheid. Daarom is de werkwijzer geactualiseerd. De aangepaste werkwijzer is voorgelegd aan de valwildvrijwilligers en hun opmerkingen zijn hierin verwerkt. In 2021 zal de aangepaste werkwijzer ter goedkeuring aan GS worden voorgelegd.

Ook is in 2020 nog eens goed naar de verzekering tegen aansprakelijkheid gekeken. Enkele valwildvrijwilligers bleken hier niet voldoende voor verzekerd te zijn. Zij zijn overgestapt op een betere verzekering of hebben hun eigen verzekering gevraagd om schriftelijke bevestiging dat hun aansprakelijkheid in het kader van de valwildregeling gedekt is.

In 2020 hebben we geen bijeenkomst voor de valwildvrijwilligers kunnen organiseren. Zodra dit weer kan, zullen we dit in 2021 doen. Daarnaast willen we in 2021 een instructiedag over veiligheidsmaatregelen voor de valwildvrijwilligers organiseren.

3.9 Communicatie

In het afgelopen jaar is opnieuw gebleken dat er steeds meer aandacht voor het faunabeheer is in de media en de politiek. De FBE heeft de externe en interne communicatielijnen het afgelopen jaar dan ook verder verstevigd. In 2020 is regelmatig gecommuniceerd via de media, bijvoorbeeld over de valwildregeling (waarschuwing bij verwachte valwildpieken). Doordat een aantal onderwerpen speelde, is er meer aandacht gekomen voor het faunabeheer. De media weten de FBE inmiddels goed te vinden en vragen regelmatig ons standpunt.

In 2020 is een start gemaakt met een communicatieplan. Zodra de rollen en taken van de FBE zijn afgestemd met de provincie zal dit plan verder worden uitgewerkt.

Communicatie richting de wildbeheereenheden heeft zoals eerder genoemd dit jaar vooral schriftelijk plaatsgevonden, omdat het niet mogelijk was om bijeenkomsten te organiseren.

3.10 Financieel jaarverslag

In bijlage 5 is een verkorte weergave opgenomen van het financieel verslag 2020 van de FBE Drenthe. Het resultaat, een batig saldo van € 22.602,- is toegevoegd aan de algemene reserve.

4 Besluit

Met dit jaarverslag 2020 is het bestuur van de Stichting Faunabeheereenheid Drenthe van mening een duidelijke verantwoording over het verslagjaar 2020 te hebben afgelegd.

Assen, 22 april 2021

P. van Dijk,
Voorzitter

J.P.M. van Wijk,
Vice voorzitter

A. Kerssies,
Penningmeester

Bijlagen

Bijlage 1 Tellingen

Tellingen 2020

Op grond van art. 4.6 van de Verordening Natuurbescherming Drenthe neemt de FBE deel aan trendtellingen van diersoorten en de registratie van afschot en van dood gevonden dieren. De Wildbeheereenheden in Drenthe geven hier uitvoering aan en registreren de gegevens in het Faunaregistratiesysteem (FRS).

Trendtellingen worden uitgevoerd op basis van een landelijk protocol. Ze zijn alleen bedoeld om de trend (aantalsontwikkeling) van een soort weer te geven. Het is derhalve mogelijk dat het werkelijke aantal van een soort hoger ligt dan het waargenomen aantal op enig moment.

In 2020 heeft de voorjaarsstelling van reeën en faunasoorten niet plaatsgevonden i.v.m. Corona.

Telling overzomerende ganzen 2020 (3^e zaterdag van juli).

WBE	Grauwe Gans	Kolgans	Brandgans	Canadese Gans	Nijlgans	Boerengans
Artemis	374	0	9	107	176	46
Bargerveld	1453	0	2	341	682	113
De Dalgronden	118	0	0	178	214	10
De Drie Marken	568	0	0	82	31	11
De Grensstreek	367	0	0	20	78	13
De Lebbestaok	95	0	2	29	108	11
De Wieken	103	0	0	17	41	0
Diana, Drenthe	1273	7	37	141	520	25
Diever-Smilde e.o.	23	0	0	32	39	13
Drents Diep en Aa	1247	0	3	63	50	77
Dwingelderveld e.o.	1272	66	0	169	318	0
Havelte e.o.	783	0	2	55	75	18
Het Groote Veld	275	0	15	0	75	0
Hondsrugveld	54	20	8	171	843	24
Kerspel Dalen	494	0	0	0	122	0
Koekange-Ruinerwold	726	0	0	2	101	18
Mars- en Westerstroom	584	0	7	22	140	5
Noordenveld	507	4	160	214	333	203
t Scholtensveld	116	5	5	99	89	8
Van Echtensmorgenland	162	6	0	6	135	4
Vledder e.o.	62	0	0	2	13	0
Totaal	10.656	108	250	1.750	4.183	599

Telling belopen vossenburchten 2020 (terreinen van natuurorganisaties zijn hierin niet meegenomen).

WBE	belopen vossenburchten
Artemis	40
Bargerveld	15
De Dalgronden	57
De Drie Marken	13
De Grensstreek	48
De Lebbestaok	22
De Wieken	10
Diana, Drenthe	68
Diever-Smilde e.o.	0
Drents Diep en Aa	26
Dwingelderveld e.o.	17
Havelte e.o.	47
Het Groote Veld	8
Hondsrugveld	48
Kerspel Dalen	41
Koekange-Ruinerwold	22
Mars- en Westerstroom	45
Noordenveld	56
t Scholtensveld	19
Van Echtensmorgenland	42
Vledder e.o.	20
Totaal	664

Meerjarenoverzicht trendtellingen 2017 – 2020

Sinds de invoering van de nieuwe Wet natuurbescherming in 2017 worden trendtellingen uitgevoerd. Op basis van slechts 3 jaar trendtellingen kan het trekken van conclusies voorbarig zijn. Wetenschappers hanteren hiervoor minimaal perioden van 5 jaar.

Meerjarenoverzicht trendtelling reeën 2017-2019 (in 2020 is niet geteld).

Geslacht	2017	2018	2019
bok	3.726	4.055	4.161
geit	5.380	5.962	5.888
Totaal	9.106	10.017	10.049

Meerjarenoverzicht trendtelling faunasoorten 2017-2019 (in 2020 is niet geteld).

Soort	2017	2018	2019
haas	2.567	2.073	2.854
fazant	1.087	680	1.183
wilde eend	5.530	6.969	7.115
konijn	708	287	411
houtduif	5.252	4.944	5.436
zwarte kraai	5.567	4.789	8.415
kauw	2.734	3.078	3.259
roek	5.150	5.111	7.692

Meerjarenoverzicht overzomerende ganzen 2017-2020.

Soort	2017	2018	2019	2020
grauwe gans	10.681	11.435	6.305	10.656
kolgans	165	60	189	108
brandgans	290	791	144	250
Canadese gans	1.073	1.351	1.205	1.750
nijlgans	3.717	3.656	2.707	4.183
boerengans (verwilderd)	587	510	376	599

Meerjarenoverzicht aantal belopen vossenburchten 2018-2020.

WBE	Belopen vossenburchten 2018	Belopen vossenburchten 2020
Artemis	19	40
Bargerveld	27	15
De Dalgronden	31	57
De Drie Marken	22	13
De Grensstreek	72	48
De Lebbestaok	23	22
De Wieken	11	10
Diana, Drenthe	134	68
Diever-Smilde e.o.	18	0
Drents Diep en Aa	21	26
Dwingelderveld e.o.	61	17
Havelte e.o.	60	47
Het Grootte Veld	21	8
Honsrugveld	64	48
Kerspel Dalen	36	41
Koekange-Ruinerwold	25	22
Mars- en Westerstroom	16	45
Noordenveld	46	56
t Scholtensveld	26	19
Van Echtensmorgenland	17	42
Vledder e.o.	16	20
Totaal	766	664

Bijlage 2 Afschotgegevens

Afschotgegevens 2020

Afschotgegevens wildsoorten en landelijk vrijgestelde soorten 2020.

WBE	Haas	Fazant	Wilde Eend	Konijn	Hout-duif	Canadese Gans	Kauw	Zwarte Kraai	Vos
Artemis	41	23	91	6	101	11	139	508	66
Bargerveld	27	66	141	0	202	47	143	253	37
De Dalgronden	45	88	201	0	107	138	36	268	80
De Drie Marken	1	4	17	9	15	0	8	55	18
De Grensstreek	69	89	66	6	191	9	0	84	44
De Lebbestaak	6	4	6	0	64	6	2	24	35
De Wieken	37	13	180	7	145	8	72	187	27
Diana, Drenthe	29	4	54	0	234	34	189	366	116
Diever-Smilde e.o.	0	0	2	0	0	0	11	18	5
Drents Diep en Aa	19	14	25	0	21	64	39	140	101
Dwingelderveld e.o.	16	2	52	2	50	17	48	142	54
Havelte e.o.	38	0	62	0	64	6	25	86	34
Het Groote Veld	13	1	107	0	54	5	63	226	48
Hondsrugveld	37	58	83	0	141	38	39	225	124
Kerspel Dalen	105	24	149	0	205	1	51	152	47
Koekange-Ruinerwold	67	0	105	0	127	21	23	110	29
Mars- en Westerstroom	25	20	58	0	246	5	15	232	69
Noordenveld	22	9	63	0	252	67	52	191	90
't Scholtensveld	22	33	93	0	189	49	14	86	26
Van Echtsmorgenland e.o.	52	0	60	0	201	5	84	333	45
Vledder e.o.	22	0	45	0	96	1	8	44	30
Totaal	693	452	1660	30	2705	532	1.061	3.730	1.125

Afschotgegevens overige soorten (op basis van provinciale ontheffing (ree), incidentele ontheffingen (grauwe gans, kolgans, spreeuw) of aanwijzing (nijlgans) 2020.

WBE	Ree	Grauwe Gans	Kolgans	Spreeuw	Nijlgans
Artemis	165	0	0	0	25
Bargerveld	39	0	0	0	195
De Dalgronden	50	0	0	0	135
De Drie Marken	47	0	0	0	9
De Grensstreek	51	0	0	0	23
De Lebbestaak	51	0	0	0	16
De Wieken	40	0	0	25	38
Diana, Drenthe	282	0	0	0	82
Diever-Smilde e.o.	45	0	0	0	19
Drents Diep en Aa	211	34	6	0	103
Dwingelderveld e.o.	44	0	0	3	40
Havelte e.o.	95	0	0	0	42
Het Groote Veld	32	0	0	13	24
Hondsrugveld	181	0	0	6	129
Kerspel Dalen	40	0	0	0	66
Koekange-Ruinerwold	64	0	0	0	63
Mars- en Westerstroom	122	0	0	0	66
Noordenveld	126	0	0	0	122
't Scholtensveld	65	0	0	0	12
Van Echtsmorgenland e.o.	97	0	0	0	16
Vledder e.o.	59	0	0	0	10
Totaal	1.906	34	6	47	1.235

Meerjarenoverzicht afschotgegevens

Meerjarenoverzicht afschot wildsoorten, landelijk vrijgestelde soorten en overige soorten 2017-2020.

Soort	2017	2018	2019	2020
Haas	1.183	1.023	1.202	693
Fazant	531	645	748	452
Wilde eend	2.681	2.700	2.391	1.660
Konijn	169	136	106	30
Houtduif	3.632	2.780	3.539	2.705
Canadese gans	397	464	442	532
Kauw	1.060	990	1.173	1.061
Zwarte kraai	3.926	3.529	3.683	3.730
Vos	1.355	1.091	1.240	1.125
Ree	2.232	2.085	2.274	1.906
Grauwe gans	38	105	17	34
Kolgans	0	1	16	6
Spreeuw	41	61	57	47
Roek	50	18	50	0
Nijlgans	1.669	1.120	1.189	1.235

Bijlage 3 Registratie dood gevonden dieren

Dood gevonden dieren 2020

Door Wildbeheereenheden geregistreerde dood gevonden dieren 2020.

WBE	bever	das	otter	ree	steenmarter	vos	wild zwijn
Artemis		4		46		1	
Bargerveld				39		5	
De Dalgronden	2	3		47	1	12	
De Drie Marken				34		6	
De Grensstreek		1		28		4	
De Lebbestaak		1		49		1	
De Wieken				21			
Diana, Drenthe		1		105		1	
Diever-Smilde e.o.		1		16		1	
Drents Diep en Aa		6		92	1		
Dwingelderveld e.o.				43		4	
Havelte e.o.		1	1	52		2	
Het Grootte Veld		7		31	2	5	
Hondsrugveld		5		100			
Kerspel Dalen		1		25			
Koekange-Ruinerwold				25		1	
Mars- en Westerstroom		3		58	2	6	
Noordenveld		2		54	1	1	
't Scholtensveld				47		4	
Van Echtensmorgenland e.o.		1		40		1	1
Vledder e.o.		6		23			
Totaal	2	43	1	975	7	55	1

Meerjarenoverzicht dood gevonden dieren

Meerjarenoverzicht door Wildbeheereenheden geregistreerde dood gevonden dieren 2017-2020.

Soort	2017	2018	2019	2020
bever	1	2	1	2
das	49	31	38	43
otter	1	1	1	1
ree aanrijding	713	697	817	879
ree anders*	104	129	112	96
steen marter	33	19	18	7
vos	86	66	69	55
wild zwijn	0	0	0	1

* Met 'anders' (Ree) worden de volgende oorzaken bedoeld: landbouwwerkzaamheden, draadslachtoffers, verdrinking en overige doodsoorzaken.

Bijlage 4 Samenvatting financieel jaarverslag 2020

Balans 2020

Balans per 31 december 2020		
ACTIEF		
<i>(in euro's)</i>		
	<u>31 december 2020</u>	<u>31 december 2019</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen op debiteuren	<u>-</u>	<u>6.360</u>
		6.360
Liquide middelen	<u>49.595</u>	<u>37.522</u>
	<u>49.595</u>	<u>43.882</u>
<i>(Samenstellingsverklaring afgegeven)</i>		
PASSIEF		
<i>(in euro's)</i>		
	<u>31 december 2020</u>	<u>31 december 2019</u>
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	<u>42.682</u>	<u>20.079</u>
	42.682	20.079
Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Crediteuren	6.913	1.475
Overlopende passiva	<u>-</u>	<u>22.328</u>
	<u>6.913</u>	<u>23.803</u>
	<u>49.595</u>	<u>43.882</u>

Winst- en verliesrekening 2020

Staat van baten en lasten 2020			
<i>(in euro's)</i>			
	<u>2020</u>	<u>2019</u>	
Baten	234.072	271.575	
Baten -/- directe lasten	234.072	271.575	
Overige bedrijfskosten:			
Bestuurskosten	34.595	47.896	
Secretariaat en financiële administratie	98.604	111.668	
Faunabeheerplannen	52.340	36.669	
Faunaregistratiesysteem	25.931	23.831	
Opstellen faunabeheerplannen	-	54.248	
Som der exploitatielasten	<u>211.470</u>	<u>274.312</u>	
Exploitatieresultaat	22.602	-2.737	
Resultaat	<u><u>22.602</u></u>	<u><u>-2.737</u></u>	
(Samenstellingsverklaring afgegeven)			

Bijlage 5 Bronnen

Wet natuurbescherming (Wnb)

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>

Beleidsregels Wet natuurbescherming provincie Drenthe:

https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Drenthe/CVDR600909/CVDR600909_6.html

Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (POV)

https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Drenthe/CVDR380173/CVDR380173_8.html

Flora- en faunabeleidsplan 2014

https://www.provincie.drenthe.nl/publish/pages/121934/2014-647_ffbp_versie_oktober_1_1.pdf

Faunabeheerplannen, zie website FBE Drenthe

<https://www.fbedrenthe.nl>

Stichting Faunabeheereenheid (FBE) Drenthe
Postbus 1017
8001 BA Zwolle

info@fbedrenthe.nl
www.fbedrenthe.nl